

Strípky ze života příslušníka RAF Bohuslava Petruželky

Jeho osudy ve vzpomínkách
staršího bratra Františka

Slávek se dostal po vyučení do brněnské Zbrojovky. Pak přešel do Vsetína. Tam se zakládala zbrojovka, kde se vyráběly lehké kulometry. V roce třicet devět, kdy měla zbrojovka celozávodní dovolenou, jsme byli ještě s dalšími kluky na Svratce blízko dnešního kamenolomu. Měli jsme stan, v něm jsme přespávali a koupili jsme si tenkrát za čtyři stovky plátěný kajak a jezdili na tom kajaku po Svratce až po přehradu. To bylo v červenci. Já jsem měl nastoupit někdy kolem 10. července u *Bati* ve Zlíně jako volontér na praxi a Slávek se měl vrátit do toho Vsetína do zbrojovky. Takže jsme celou tu dovolenou tam nějak spolu prožili a domluvili se, že se příští neděli setkáme u Velkého kina ve Zlíně. Že zkrátka tam projijeme ten den, tu neděli, spolu. Přijdu k tomu kinu a čekal jsem na Slávka. Slávek nepřišel. Ani odpoledne. Zkrátka nepřišel!!! V pondělí jsem už šel normálně po prvé do práce. A když jsem přišel potom z továrny do průmyslovky, kde jsme byli ubytovaní ve třídách, tak jsem tam našel lístek od Slávka. Ale už z lodi, švédské lodi, která odjížděla z polského Gdaňska pryč, nevěděl jsem tenkrát kam. To se ví, že jsem byl překvapený! Až jsem přijel do Brna, tak jsem to říkal matce a rodině. Byli taky překvapeni. Za čtrnáct dní jsme dostali lístek z Francie, když je ta loď přivezla do Lille.

V Lille, když vystupovali z lodi, tak šli přes turniket - to už vlastně byla u nás okupace v devětatřicátém roce. A na tom turniketu byli naši zástupci z velvyslanectví, doktor *Osuzký*, to mně tenkrát Slávek říkal. Teď šlo o to, buďto že budou souhlasit přejít do francouzské cizinecké legie do Afriky, anebo že je vrátí na protektorátní hranice. Tak jim nic jiného nezbyvalo, než že dostali holínky, každý pecen chleba, a do té cizinecké legie šli. Cizineckou legii prodělal v severní Africe, v Alžírsku v *Oránu*. Normálně zkrátka cizineckou legii. V té době ovšem už to začalo v Evropě hořet. Už začal útok Němců na Francii. Francie, *Maginotova linie* tenkrát tak chvalně proslavovaná, že všecko udrží, padla. Protože jednak to bylo zkorumpované, jednak ji Němci obešli. A teď byl vlastně veliký úprk, protože Francouzi nebyli válečníci, nebyli pořádní vojáci, takže to, nakonec z historie už víte, jak to asi dopadlo. Že Němci hnali Francouze k Paříži. V té době v tom Alžírsku a v tom Oránu byla vlastně mobilisace a honem všechny ty útvary se musely vrátit do Francie zachraňovat vlastně co se dalo. V té době Slávek fungoval jako spojka mezi velitelstvím, na motocyklu a tak. A utekli. Utíkali, utíkali, až to bylo k nezastavení, až se dostali dolů k *Marseille*. A byli pořád svrchu bombardováni německými *šturmovíky*. A tak hledali loď, na které by se dostali do Afriky. Na zásah presidenta Beneše dostali jakousi řeckou loď. Tak se na ni v Marseille nalodili a vypluli do Středozemního moře. Jenomže, nevím v jaké vzdálenosti od pobřeží, byli znovu napadeni, zasaženi, nafta nebo zkrátka olej z té lodi se vylil na moře a začal hořet. A Slávek, i když plavec ne nějak zvlášť velký, přece jenom se mu podařilo ty hořící olejové skvrny podplout. Ne úplně bezchybně, takže, když přijel potom do Brna, viděl jsem, že měl spálená záda od tehdejšího podplouvání. No, a dostali se zpět do severní Afriky, do Alžírsku, kde zase čekali, až se budou moct dostat dál.

A opět na zásah presidenta Beneše se nalodili a odpluli do Anglie na pomoc. V Anglii to vypadalo tehdy tak, že Angličani nebyli připraveni vůbec na válku, neměli nic. Když je Němci bombardovali, tak měli kamufláž telegrafní tyče zamaskované jako dělostřelectvo. Takže vlastně jen takhle se bránili. No a teď se rekrutovala z našich lidí, z Poláků a tak celá západní armáda v Anglii, která potom Anglii, by se dalo říct, vytáhla z bryndy. Ostatní teda už historicky asi víte. V době, kdy byl Slávek v Anglii, si tam namluvil Kristu, učitelku ze severního Skotska, se kterou si do dneška dopisujeme. Asi v roce 1943 se mu narodil syn Petr.

V pětáctýřicátém roce se Slávek vrátil z Anglie. Do té doby jsme vůbec nevěděli, jestli je živ nebo ne. Vrátil se nějak v červenci nebo v srpnu. A vrátil se šťastně *liberátorem*, to byla ta čtyřmotorová bombardovací letadla, ty pevnosti, jak se říkalo. Měl se vracet hned v prvním letu ale nějak se do něho nedostal. To letadlo naneštěstí spadlo. Do Brna se pak dostal až dalším letadlem.

V šestačtyřicátém roce, aby Slávek vůbec mohl existovat, jezdil s *UNRRou* do Francie a do Hamburku a tak vozil tu *UNRRu*. Ale protože rodinu měl v Anglii a nevěděl o ní, tak byl z toho nervózní. Chtěl se vrátit. Jezdil do Prahy a tam mu pořád slibovali, ať počká, že až budou větší útvary, že je potom pustí společně do Anglie. Ale ono to pořád trvalo dlouho až se Slávek domlouval v té Francii s rybáři, že když by ho nepustili, takže zkrátka nějakou rybářskou lodí uteče. Už byl rozhodnutý, že to tak nějak dopadne. Ale potom, když jel nakonec do té Prahy znovu, a na našem vyslanectví se setkal se známým, který byl na vyslanectví v Londýně, ten říká: "Bohuši, co tady děláš?" A tak mu to tady vysvětlil, že je potřeba, aby se dostal k rodině do Skotska a ten na to: "No, tak dobře". A fakt to zařídil, že on v listopadu 1946 potom odjel do Anglie úplně oficiálně. Takže neutekl, ale oficiálně odjel do Anglie za rodinou. A od té doby už jsme se nesetkali.

Jenomže v Anglii byla po válce velká nezaměstnanost, protože se zbrojní průmysl přebudovával na civilní. Nebylo co dělat. Tak se pamatují, že Slávek psal, že maluje, natírá lidem, opravuje lidem auta. No zkrátka živil se, jak může.

Naši letci, kteří bojovali za Anglii, byli členy anglické *Royal Air Force*, takže dostali anglickou příslušnost a stát Anglie jim nabídl, že by se mohli někam vystěhovat. Tenkrát Slávek psal, jestli uhádnou, kam by se mohl dostat. Já jsem uvažoval, kde by to měl stejné podle těch poměrů: Jižní Afrika jsem si říkal nebo Kanada. Říkám, ale Kanada by byla lepší. A tak potom opravdu se rozhodl do Kanady. Do Kanady neletěli, ale jeli po lodi. Tak se dostali do Kanady - přímo do Toronta. A v Torontě nějaký krátký čas byli na bytě a potom měli nějaký rodinný domek. No a začal s auty, protože on se v tom vyznal. Zaměstnaný byl někde v továrně, napřed tam dělal nějakého takového upravovače, a potom dělal dílovedoucího. Měl auta. Vždycky spravil starý krám a dostal se na nové a tak. Má teď čtyři děti. Měl se celkem, myslím, že dobře. Chystal se, že se do Evropy taky podívá. Jednou už, že má koupené letenky, že se podívá sem, ale firma mu nedala dovolenou. Takže musel vrátit letenky a potom tady byl osmašedesátý rok a že on sem nepojede, dokud tady budou Rusové.

Ale taky tam neměl nijak na různých ustláno. Protože kolikrát se mu stalo, že byl nezaměstnaný. Že je třeba poslali na dovolenou a přišel z dovolené a fabrika byla prodaná, zavřená vrata a tak. Takže byl nezaměstnaný a to bylo cítit z jeho dopisů, že je nervózní, že neví kudy kam. Že se tedy taky živil všelijak. No a to je vlastně o strejdovi všechno, protože postupně tedy tam měl dobré zaměstnání, děcka taky dobrý, celkem vystudovali a nakonec jsou dneska poženěni všichni. A styk s nimi dneska už máte sami, takže víte, co a jak.

Zaznamenáno 27. ledna 1998